

Загалом, як зазначає О. Гарасимів, “філософські дослідження відповідальності ведуться із загальних позицій категорій свободи й необхідності, співвідношення поняття відповідальності та багатоаспектного поняття соціальної свободи, внутрішнього обов’язку, морального закону, виконання обов’язку перед суспільством [10, 30]. Свобода та необхідність як філософсько-правові категорії виступають знаковими характеристиками юридичної відповідальності в контексті правовідносин, бо вони демонструють співвідношення між об’єктивними законами природи й суспільства та діяльністю соціального суб’єкта відповідно до цих законів чи всупереч їм.

Тож на загал можна стверджувати, що юридична відповідальність виконує функцію правового контролю за виконанням законодавчих норм, гарантує виконання запрограмованих ними взаємних обов’язків учасників правових відносин. Юридична відповідальність є специфічним різновидом соціальної відповідальності, але не в розумінні тільки як кари, покарання за правопорушення, а в повному обсязі - як державно-правового контролю за суспільними відносинами, врегульованими правовими нормами. Соціальна цінність і знаковість юридичної відповідальності полягає не тільки в попереджувальній і охоронній функціях, а й в активному стимулюванні соціально корисних видів правомірної поведінки.

Відповідальність передбачає репрезентацію суспільно-правової реальності крізь призму тих критеріальних вимірів, що Ч. Тейлор і П. Рікер пов’язують з “сильними моральними оцінками”. Останні тлумачаться ними як “найстабільніші оцінки спільної совісті, які за своєю бінарною структурою виражають кожен у свій спосіб те, що ми нині називаємо дискримінацією між добром і злом... Сам термін оцінки відображає той факт, що людське життя не є морально нейтральним, а отже, ... воно може виступати в межах базової дискримінації між тим, що схвалюється як краще, і тим, що засуджується як гірше. Якщо поняття закону не відповідає цьому елементарному рівневі, принаймні в тому строгому значенні, про яке ми щойно сказали, то сильні оцінки постають як серія характеристик, визначених на шляху нормативного сенсу, приписуваного ідеї закону” [11, 207].

Проаналізувавши основні знакові характеристики юридичної відповідальності, можна стверджувати, що вона є невід’ємною властивістю будь-яких правовідносин, базується на психологічних особливостях соціальних суб’єктів, а отже, має психосеміотичну природу. Крім цього, юридичній відповідальності властиві ознаки, що відтворюють основне змістовно-функціональне навантаження цього явища в контексті правових відносин; це, зокрема, комунікація, градація, регламентація, моделювання, коригування й прогнозування, а також переконування й примус, запобігання, охорона, покарання та регулювання.

Усі зазначені ознаки юридичної відповідальності демонструють її найбільш характерні семіотичні властивості, що стандартно проявляються в процесі правових відносин. До того ж вони дають підстави підкреслити філософсько-соціально-правову знаковість юридичної відповідальності через типізацію її на “відповідальність за” та “відповідальність перед”. Причому “відповідальність за” передбачає відповідання за себе (власні дії чи бездіяльність), за (замість) інших (вчинки недієздатних, залежних від певного соціального суб’єкта осіб), а також за власне життя (не тільки в біологічному, а й соціальному його розумінні). І тут юридична відповідальність проявляється як символ справедливості, закону, авторитету, доцільності, обґрунтованості, гуманності.

Література

1. Цимбалюк М.М. Онтологічні основи теорії правосвідомості: дис. на здобуття наук. ступеня доктора юрид. наук: спеціальність 12.00.12 “Філософія права” / Михайло Михайлович Цимбалюк. - К., 2009. - 382 с.
2. Гришук В.К. Філософсько-правове розуміння відповідальності людини: [монографія] / В.К. Гришук. - Хмельницький: Хмельницький ун-т управління та права, 2012. - 736 с.
3. Рабінович С.П. Природно-правові підходи в юридичному регулюванні: [монографія] / С.П. Рабінович. - Львів: ЛьвДУВС, 2010. - 576 с.
4. Мельничук Н.Ю. Категорії злочин та покарання в європейській філософській традиції: [монографія] / Н.Ю. Мельничук. - Львів: Край, 2009. - 360 с.
5. Максимюк О.Д. Принцип невідворотності юридичної відповідальності: гносеологічний підхід: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юридичних наук: спеціальність 12.00.12 “Філософія права” / О.Д. Максимюк. - Львів: ЛьвДУВС, 2011. - 21 с.
6. Балинська О.М. Семіотика права: монографія / О.М. Балинська. - Львів: ЛьвДУВС, 2013. - 416 с.
7. Великий тлумачний словник сучасної української мови / Уклад. і голов. ред. В.Т. Бусел. - К.; Ірпінь: ВТ “Перун”, 2004. - 1440 с.
8. Малахов В.А. Етика: навч. посібник / В.А. Малахов. - 3-тє вид. - К.: Либідь, 2001. - 384 с.
9. Мид Дж. Интернализация другие и самость / Дж. Мид // Американская социологическая мысль / Под. ред. В.И. Добенькова. - М.: Изд-во Международного ун-та бизнеса и управления, 1996.
10. Гарасимів О.І. Філософсько-правовий аспект соціальної відповідальності в діяльності органів внутрішніх справ: монографія / О.І. Гарасимів. - Львів: ЛьвДУВС, 2012. - 188 с.
11. Рікер П. Право і справедливість / П. Рікер. - К.: Дух і літера, 2002. - 218 с.

Бортняк А.Ф.

здобувач кафедри

теорії та історії держави і права ЛьвДУВС

Надійшла до редакції: 08.06.2013

УДК 343.36:343

МОТИВ ЯК ОЗНАКА ОКРЕМИХ ВИДІВ ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ ПРАВОСУДДЯ, ЯКІ ВЧИНЮЮТЬСЯ СЛУЖБОВИМИ ОСОБАМИ ДОСУДОВОГО РОЗСЛІДУВАННЯ

Воронцов А.В.

Подальша розбудова України як правової й демократичної держави, сповідання справедливості й верховенства права, перехід до громадянського суспільства вимагають належного забезпечення захисту

© А.В. Воронцов, 2013

конституційних прав і свобод людини та громадянина упродовж здійснення правосуддя. Незважаючи на високі вимоги, які висуваються національним законодавством до діяльності правоохоронних органів взагалі та окремих

**ШВЕДНОУКРАЇНСЬКИЙ
ПРАВНИЧИЙ ЧАСОПИС**

їх структур, ситуація у сфері забезпечення законності кримінального судочинства має негативні тенденції.

Здійснюючи досудове розслідування суспільно небезпечних діянь, які пов'язані з завідомо незаконним затриманням, приводом, домашнім арештом або триманням під вартою, поряд з обов'язковими елементами складу злочину потребують постійної уваги, з'ясування й уточнення кваліфікуючі ознаки. Щодо вчинення таких діянь з корисливих мотивів чи в інших особистих інтересах закріплена така можливість перетворюється на реальну дійсність і характеризує підвищену суспільну небезпеку злочину та визначає його вчинення при обтяжуючих або особливо обтяжуючих обставинах.

Отже, предметом аналізу є окрема кримінально-правова норма злочинів проти правосуддя, зокрема: завідомо незаконні затримання, привід, домашній арешт або тримання під вартою (ст. 371 КК). Конкретизація зазначеної статті та її удосконалення допоможе в повному обсязі кваліфікувати вчинене суспільно небезпечне діяння й не припускати юридичних помилок під час розгляду кримінальних проваджень.

Насамперед слід зазначити, що ні в психологічній, ні в юридичній літературі доки що не вироблено загально визнаного поняття як мотиву людської поведінки або діяльності, так і поняття мотиву суспільно небезпечного діяння (злочину). Слід виділити важливі підходи, які існують сьогодні, щодо розуміння мотиву, пов'язаного з вчиненням зазначених злочинів.

Під мотивом у психології визнають те, що спонукає діяльність людини, те, чому здійснюється така діяльність. Однак таке поняття мотиву не є єдиним, воно може бути схожим або відмінним від тих визначень, які мають місце в літературних джерелах, а саме: "Більш чи менш адекватно усвідомлена спонукка виступає як мотив"; "предмет потреби ... ми називаємо мотивом діяльності"; "мотив - те, що спонукає людину до діяльності й надає її діяльності осмисленості"; "мотив - це конкретизована потреба, яка виявляється в тих чи інших предметах"; "мотив - це те, що належить самому суб'єкту поведінки, є його сталою особистісною властивістю, що зсередини спонукає до вчинення певних дій"; "мотив - це усвідомлена індивідом спонукка його дій і поведінки, осягнута через зіставлення предмета потреби (чи потягу, прагнення, бажання), емоційного або афективного змісту переживання цієї потреби та очікуваного результату її задоволення"; "мотив - це відносно сталі прояви, атрибути особи" тощо.

З приводу наявності різних визначень поняття мотиву О.М. Леонтьев зазначав, що під цим терміном у сучасній психології розуміють зовсім різні явища - інстинктивні імпульси, біологічні потяги й апетити, а рівно переживання емоцій, інтереси, бажання, а також життєві цілі й ідеали і, навіть, "подразнення електричним струмом". До цього переліку мотивів можна віднести й уявлення, ідеї, почуття, психічні процеси, стани, властивості особистості, прагнення, хотіння, переконання, морально-політичні настанови, помисли. Виходячи з наведеного, слід констатувати, що психологія розглядає мотив як реально існуючу психологічну категорію, однак відносить до неї зовсім різні психологічні феномени.

У психологічному регулюванні будь-якої поведінки, зокрема й злочинної, беруть участь не тільки усвідомлені, а й неусвідомлені компоненти. Мотиви, хоча окремі з

них досить часто не усвідомлюються, невід'ємні від свідомості загалом, тобто відображають особу, її спрямованість, моральне обличчя. Неусвідомленість мотивів, зокрема в осіб зі психічними аномаліями (відхиленнями), аніскільки не звільняє від кримінальної відповідальності за вчинення злочинних дій, оскільки суб'єкт може й не усвідомлювати їх рушійних стимулів, але усвідомлює їх кримінально-караний характер.

Усвідомлення мотиву злочину, пов'язаного з завідомо незаконним затриманням, приводом, домашнім арештом або триманням під вартою, перетворює його на мету. Іншими словами, мотив одночасно стає й метою його вчинення. Однак ці ознаки все-таки розрізняються між собою. Мотив - це фактор, який детермінує поведінку, а мета - це ті обставини, які регулюють її. Мотив дає відповідь на питання: "Чому саме вчиняється злочин?", а мета: "Заради чого він вчиняється?". Якщо мотив злочину стимулює, то мета - орієнтує, "наводить" суб'єкта на досягнення саме того результату, який становить її зміст. Отже, мета є уявленням про бажаний результат, якого бажає досягти суб'єкт.

Видатний правник М.С. Таганцев називав мотиви підставами, що спонукали особу до злочинної дії. Знавцем кримінального процесу Л.Є. Владимировим відстоювалася думка, що мотив пояснює виникнення конкретного злочину й має глибоке значення для психологічного розуміння діяння. Водночас цікавими були спроби деяких відомих психологів надати мотиву людської поведінки юридичного змісту. Так, вчений-дослідник М.М. Троїцький вважав, що внаслідок такого перенесення мотивів, посягання на власність є посяганням на індивідуальну свободу людини, на її особистість. Поряд з цим вдало зазначив Б. Волєн: "Характер мотивів і зв'язок їх з метою, дією чи бездіяльністю - основне в психологічному змісті службового злочину, що значною мірою визначає оцінку цих діянь та їхню суспільну небезпеку. Можна, наприклад, бути поблажливим до нерозторопності, недосвідченості службової особи, але не можна прощати нечесності, жорстокості, кар'єризму й інших пороків, що посилюють службові злочини".

Загалом, встановлення мотиву вчинення злочину досить часто викликає певні труднощі на практиці через те, що психічна діяльність людини, яка породжує цей мотив, - перебуває не на поверхні. Мотиву вчинення таких злочинних діянь (як і будь-якого іншого злочину) притаманні всі загально психологічні характеристики людської поведінки та діяльності. У психологічному аспекті мотив є необхідним, невід'ємним і реально існуючим компонентом у структурі будь-якої діяльності суб'єкта. З цього приводу заслуговують на увагу такі принципи положення психологічних досліджень: поняття діяльності завжди пов'язано з поняттям мотиву; діяльності без мотиву не існує; "немотивована" діяльність - це діяльність, що не позбавлена мотиву, діяльність з об'єктивно й суб'єктивно прихованим мотивом. Без мотиву неможливо розкрити психічну природу діяльності.

Оскільки кожна людська діяльність, а також діяльність службових осіб органів досудового розслідування, безумовно, вчинюється вмотивовано, то і в умисному злочині, як у специфічному різновиді діяльності людини, завжди є присутнім мотив. Безмотивних злочинів з прямим умислом немає, як немає безмотивної поведінки взагалі.

З урахуванням викладеного зазначимо, що мотив злочину - інтегрований психічний утвір, який спонукає (штовхає) особу до вчинення суспільно небезпечного діяння та є його підставою.

Таке розуміння мотиву злочину має багато позитивних рис: 1) наведена дефініція відкриває шлях до найбільш узагальненого уявлення про мотив злочину й може претендувати на місце універсального поняття; 2) дефініція мотиву злочину є невід'ємною від уявлення про нього як про комплексну та системну категорію; 3) у межах дефініції мотиву злочину вказується на його спонукальну та сенсоутворюючу функцію, які характеризують мотив як спонука й сенс (підстава, підґрунтя) до злочину. Спонукальна й сенсоутворююча функції повинні безпосередньо належати мотиву. Саме мотив слід вважати спонукою до злочину, початковою спонукальною причиною, витокком злочину. Однак спонукування неможливо без участі сенсу. За допомогою сенсу пояснюється, навіщо й для чого відбувається спонукування до злочину. Кожна людська поведінка або діяльність (також і злочинна) несе в собі певний сенс, як для самого суб'єкта, так і для тих, хто його оточує. У своїй сукупності зазначені функції здатні найбільш точно характеризувати мотив цього суспільно небезпечного діяння. Сучасна доктрина кримінального права під мотивом вбачає усвідомлене спонукування особи, яке викликало в неї внутрішню рішучість вчинити злочинне посягання.

Визначаючи кримінально-правовий зміст цих злочинів, значення мотиву найчастіше підкреслюється, що він є факультативною, тобто необов'язковою, другорядною ознакою в структурі суб'єктивної сторони злочину. Це твердження має свої витoki ще з радянської теорії кримінального права, в якій заперечувалася наявність мотиву в кожному суспільно небезпечному діянні й на цьому ґрунті наголошувалося на його необов'язковість. Відзначимо, що такі позиції кримінального права видаються спірними, оскільки не відповідають положенням кримінального процесуального права, яке виходить з того, що мотив має вирішальне правове та процесуальне значення, а звідси розглядає його як обов'язкову ознаку й вимагає його встановлення й доказування в кожному випадку.

Отже, зрозуміло, що не можна назвати завідомо незаконне затримання, привід, домашній арешт або тримання під вартою суспільно небезпечними діяннями, які не отримали свого процесуального обґрунтування та в яких не були визначені й доведені мотиви. Саме тому кримінальне процесуальне законодавство зобов'язує в ч. 3 ст. 371 КК доказувати мотив у кожному випадку, незалежно від форми діяння або форми вини. Це положення доводить, що мотив є необхідною складовою ознакою злочину як тоді, коли злочин вчинюється шляхом суспільно небезпечної дії, так і шляхом бездіяльності.

У пункті 2 ст. 91 Кримінального процесуального кодексу України (далі - КПК України) передбачено, що в кримінальному провадженні підлягають доказуванню винність обвинуваченого у вчиненні злочину й мотиви цього злочину. За таких умов виникає необхідність встановлення всієї структури суб'єктивної сторони складу злочину, причому вина й мотив, а також мета виступають безпосередніми обставинами. Тобто, якщо не встановлено форму вини, мотив і мету, то немає доказів вчинення особою злочинного діяння, яке містить склад злочину, передбаченого ч. 3 ст. 371 КК України.

У цьому контексті безпідставним є твердження прихильників матеріального права про те, що загальна характеристика предмета доказування в кримінальному провадженні має складатися лише з тих компонентів суб'єктивної сторони, які належать до обов'язкових ознак складу злочину. Така позиція матеріального права зводиться нанівець включення мотиву до предмета доказування, якщо він не є необхідною ознакою. Звідси випливає, наприклад, що при вчиненні завідомо незаконного затримання або приводу (ч. 1 ст. 371 КК України) до предмета доказування не повинен входити мотив злочину, оскільки закон зовсім не згадує про нього в диспозиції статті. Але це не доводить на якусь другорядність або необов'язковість встановлення мотиву.

Для конкретного складу злочину всі ознаки є необхідними, тим паче, що стосовно мотиву є пряма вказівка в законі. Ось чому ч. 3 ст. 371 КК зобов'язує слідчого виявляти, підкреслювати та описувати мотиви злочину в описовій частині обвинувального акту (ст. 291 КПК України). У свою чергу, і в мотиваційній частині обвинувального вироку суду повинні бути вказані мотиви вчиненого злочину (п. 2 ч. 3 ст. 374 КПК України). В останньому випадку, якщо суд (суддя), що розглядає кримінальне провадження, не встановив існуючі мотиви завідомо незаконного затримання, приводу, домашнього арешту або тримання під вартою, не зазначив їх у мотивувальній частині обвинувального вироку, то це слід вважати істотним порушенням кримінального процесуального законодавства, а звідси - і підставою для скасування чи зміни вироку.

Дослідження мотивів не тільки цих злочинів, а й інших під час здійснення правосуддя має вагоме значення й для багатьох інших інститутів кримінологічної науки. Аналіз мотивів суспільно небезпечних діянь дозволяє найбільш повно: 1) встановити детермінанти (причини та умови) злочинності загалом та окремих її видів; 2) охарактеризувати рівень, структуру, характер, динаміку й географію злочинності загалом і окремих її видів; 3) дослідити характер злочинності та певні категорії злочинців (насамперед щодо службових осіб); 4) з'ясувати питому вагу й розповсюдженість цієї категорії злочинів; 5) розкрити соціально-психологічний механізм злочинного діяння; 6) розробити ефективні заходи протидії злочинам (передусім заходи виховного й культурного характеру); 7) вивчити особливості формування (становлення) особи злочинця, розробити наукову їх типологію, а також ефективні заходи щодо соціально-психологічного супроводження їх ресоціалізації тощо.

Підсумовуючи викладене, наголосимо на необхідності переосмислення низки кримінально-правових положень щодо ставлення до мотиву злочину.

Корисливість у завідомо незаконному затриманні, приводі, домашньому арешті або триманні під вартою визнається як прагнення особи до отримання матеріальної (майнової) вигоди без витрат власної суспільно корисної праці. Вчиняючи злочин, особа, яка провадить досудове розслідування, діючи з корисливих мотивів, прагне отримати матеріальну вигоду за рахунок використання наданих йому по службі прав і повноважень. Вважаємо, вчинення таких діянь, які поєднані з притягненням завідомо невинного до кримінальної відповідальності з корисливих мотивів (наприклад, внаслідок одержання незаконної вигоди), значно підвищує суспільну небезпеку цих злочинних діянь.

Під іншими особистими інтересами (мотивами) слід вважати: кар'єризм, протекціонізм, конформізм, ревності, сімейність, помста, заздрість, ненависть, бажання прикрасити дійсний стан справ, отримати взаємну послугу, заручитися підтримкою у вирішенні будь-якого питання, приховати свою некомпетентність тощо.

Одним з мотивів вчинення може бути й помста. Помста виникає на фоні суперечливих, частіше неприязних стосунків між людьми. В її основі життєва образа, незадоволення діями або вчинками іншої людини й пов'язаного з ними бажанням одержати задоволення за нанесену образу. Помста як мотив вчинення злочину передбачає прагнення одержати задоволення за заподіяне в минулому зло, дії, які істотно зачіпають інтереси винної особи або її близьких.

Заздрість і ненависть дуже схожі з помстою. Як і помста, заздрість також характеризується непомірним егоїзмом, що може заподіяти шкоду іншій особі. Але на відміну від помсти, заздрість не пов'язана з якимись конкретними діями потерпілого, що обмежує права й свободи людини та громадянина, тобто з образою. Заздрість - це виняткове породження індивідуальних морально-психологічних властивостей внутрішнього хворобливого стану самолюбства й має поглиблено-прихований характер, що, у свою чергу, і зумовлює специфіку вчинення аналізованого злочину на цьому підґрунті. Щодо ненависті, то вона має вираз у почутті ворожнечі до іншої особи, доходить до вчинення злочину й стає його мотивом. Саме ж виникнення ненависті не завжди пов'язано з якимись конкретними діями потерпілого.

Конформістські погляди полягають у небажанні індивіда виділятися й ставати предметом підвищеної уваги, прагненні "бути, як усі", страху змін, небажанні проявляти ініціативу.

Отже, тяжкі наслідки та мотиви завідомо незаконного затримання, приводу, домашнього арешту або тримання під вартою, що передбачено ч. 3 ст. 371 КК України, чітко виражені, мають встановлений характер і вагоме значення щодо вирішення питання стосовно обґрунтованого й справедливого виду та міри покарання.

Література

1. Кримінальний кодекс України [Електронний ресурс]: закон України від 05.04.2001 р. № 5460-VI (5460-17) із змін., внес. згідно із Законами України та Рішеннями

Конституційного Суду: за станом на 04.07.2013 р. № 245-VII (245-18). - Електрон. дан. (1 файл). - Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>. - Назва з екрана.

2. Кримінальний процесуальний кодекс України [Електронний ресурс]: закон України від 19.10.2012 р. № 5076-VI із змін., внес. згідно із Законами: ВВР, 2013, № 9-10, № 11-12, № 13, ст. 88: за станом на 04.07.2013 р. № 406 - VII. - Електрон. дан. (1 файл). - Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua>. - Назва з екрана.

3. Кримінальне право України: Загальна частина: підручник / [Ю.В. Баулін, В.І. Борисов, В.І. Тютюгін та ін.]; [за ред. В.В. Сташиса, В.Я. Тація]. - 4-те вид., переробл. і допов. - Харків: Право, 2010. - С. 172-175 с.

4. Кримінальне право України: Особлива частина: Підручник / За ред. проф. М.І. Бажанова, В.В. Сташиса, В.Я. Тація. - Київ-Харків: Юрінком Інтер - Право, 2002. - С. 415-422.

5. Гуторова Н. А. Уголовное право Украины: Особенная часть: конспект лекций / Н.А. Гуторова. - Харьков: Одиссей, 2003. - С. 292-307.

6. Науково практичний коментар Кримінального кодексу України від 5 квітня 2001 р. / За ред. М.І. Мельника, М.І. Хавранюка. - К.: Каннон, А.С.К., 2001. - 1104 с.

7. Матишевський П.С. Кримінальне право України: Особлива частина: підручник / П.С. Матишевський, С.С. Яценко, П.П. Андрушка. - К.: Юрінком, 1999. - С. 597-600.

8. Кулешов Ю.И. Проблемы применения уголовно-правовой нормы об ответственности за принуждение к даче показаний как одного из средств обеспечения законности в деятельности ОВД / Ю.И. Кулешов // Прав. средства обеспеч. соц. законности в деятельности ОВД. - Минск, 1989. - С. 81-88.

9. Уголовный кодекс Украины: Научно-практический комментарий / Отв. ред. Е.Л. Стрельцов. - Харьков: ООО "Одиссей" 2005. - С. 712-717.

10. Савченко А.В. Мотив і мотивація злочину: монографія / А.В. Савченко. - К.: Атіка, 2002. - 144 с.

Воронцов А.В.

*Кандидат юридичних наук, доцент кафедри кримінального права та криминології факультету підготовки фахівців для підрозділів кримінальної міліції ОДУВС
Надійшла до редакції: 09.06.2013*

УДК 343.541

КЛАСИФІКАЦІЯ СТАТЕВИХ ЗЛОЧИНІВ

Журавльов А. Ю.

Злочини проти статевої недоторканості й статевої свободи особи залишаються на лідируючих позиціях по кількості вчинення в загальній кількості насильницьких злочинів проти особи, їх вчинення викликає значний резонанс у суспільстві, а розслідування завжди пов'язано з певними труднощами. Одним зі шляхів вирішення проблем розслідування зазначених злочинів є удосконалення їх криміналістичної характеристики взагалі та удосконалення їх класифікації, зокрема.

У різні часові періоди теоретичним дослідженням насильницьких злочинів проти особи, зокрема й статеви, займалися вітчизняні та зарубіжні вчені: С.М. Абельцев, Ю.М. Антонян, Р.О. Базаров, А.І. Бойцов, В.О. Василевич, А.В. Варданян, Л.Д. Гаухман, В.О. Глушков, В.В. Голіна,

І.Н. Даньшин, О.М. Костенко, Н.К. Котова, В.М. Кудрявцев, Р.О. Лавертова, В.В. Лунєєв, М.О. Ткаченко, О.Є. Михайлов, М.І. Панов, Е.П. Побігійло, Н.Х. Сафіуллін, Л.В. Сердюк, В.І. Сімонов, В.В. Тіщенко, Н.В. Яницька та інші автори.

Метою статті є аналіз підстав щодо здійснення класифікації статеви злочинів.

Статевими злочинами звичайно називають злочини, спрямовані проти життя, здоров'я, свободи та гідності особистості. У главі IV Кримінального кодексу України вказана група злочинів, об'єктом яких є статева недоторканість і статева свобода особи (ст.ст. 152-156 КК). Зазначені злочини досить різномірні, як за своїм змістом, так і за своєю спрямованістю. Кожний з цих злочинів має